

ENÇÀ I ENLLÀ

Una proposta de cànon narratiu català del segle XXI

A les portes d'un nou Sant Jordi, en EL TEMPS hem fet una mirada al que portem de segle XXI sondejant un bon grapat de representants del gremi de la crítica per veure quines serien les obres i els autors i autores de narrativa en català que han excel·lit durant el període. Una proposta modesta de possible cànon, amb la figura de Cabré com l'autor que desperta més consens, però no molt lluny d'uns altres noms com ara Pagès, Monzó, Serés, Puntí, Lara, Pàmies, Monsó o Baixauli.

Per *Xavier Aliaga* / @xavialiaga

ELS CONTES DE SERÉS.
Els *Contes russos* de Francesc Serés, un dels llibres més citats pels crítics a l'hora de confeccionar la tria.

Fixar amb precisió una cosa tan esmunyidissa com el cànon narratiu del segle XXI és una tasca més acadèmica que no periodística —o si voleu compartida— que, a més, requerirà la distància que proporciona el temps. I més veus i opinions. Així i tot, l'experiència, que caldria reproduir per al camp poètic, traça una panoràmica interessant i vàlida, uns noms més o menys recurrents malgrat la dispersió de propostes. Sense bandejar el fet important que de la recerca sorgeix també una polifonia enriquidora i que fa justícia a un bon grapat d'obres de qualitat. Aquest és el resultat del sondeig.

MANEL OLLÉ

El poeta, professor de literatura i crític literari en diverses publicacions Manel Ollé ens proposa cinc títols concrets d'autors de diverses generacions: de **Quim Monzó** (Barcelona, 1952), *El millor dels mons*, (Quaderns Crema, 2001); de **Sergi Pàmies** (París, 1960), *Si menges una llimona sense fer ganyotes* (Quaderns Crema, 2006); de **Jordi Lara** (Vic, Osona, 1968), *Una màquina d'espavilar ocells de nit* (Edicions de 1984, 2008); de **Francesc Serés** (Saidí, Baix Cinca, 1972), *Contes russos* (Quaderns Crema, 2009); finalment, de **Joan Jordi Miralles** (Osca, 1977), *La intimitat de les bèsties* (Empúries, 2017).

Ollé qüestiona, no sense raó, el concepte de cànon que hem fet servir i justifica una tria que no inclou novel·la: "Hi ha qui diu que quan parlem de cànons no ens hauríem de moure dels clàssics indiscutibles de distància secular. Potser és que sovint quan parlem de cànons en realitat parlem de repertoris: les llistes de reproducció de referència que cadascú es fa a mida. En tot cas, més enllà

de les etiquetes, m'he centrat en el terreny, massa sovint bescantat, de la narrativa breu".

Pel que fa a les obres triades, de Monzó anota que "duu al nivell més alt el seu mestratge en perfecció formal i aprofundiment expressiu", mentre que del llibre de Pàmies conclou que "consolida el gir autobiogràfic i l'exploració lúcida d'emocions". Ollé reivindica així mateix l'obra d'escriptors més joves. Lara, per "una prosa admirable que forja un gènere propi, entre el conte, l'assaig i el testimoni personal", mentre que de Serés n'admira un llibre de relats "de tot un segle de polifonia russa que des de lluny ens parla a cau d'orella". La seua tria la completa amb l'autor més jove de tots, Miralles, per "la factura impecable d'uns contes on veu, ritme i relat creen textures i racons de ficció".

DAVID CASTILLO

L'escriptor i crític d'*El Punt Avui* David Castillo renuncia en un principi a citar obres concretes. I fa una confessió: "Durant aquestes gairebé dues dècades he continuat amb els mateixos gustos que al segle XX, és a dir, si trobo alguna novel·la de **Jordi Coca** (Barcelona, 1947), **Miquel de Palol** (Barcelona, 1953), **Carme Riera** (Palma, 1948), **Maria Barbal** (Tremp, Pallars Jussà, 1949) i **Julia de Jòdar** (Badalona, 1942), me les compro". "També sento predilecció pels exercicis narratius de **Josep Palàcios** (Sueca, Ribera Baixa, 1938) amb els seus alfabetos, una delícia de prosa poètica, que hauria d'estar més reconeguda", reblla.

Finalment cita una molt recent obra concreta: "També m'ha agradat moltíssim la darrera novel·la d'Ada Castells (Barcelona, 1968), **Mare** (La Campama, 2019), que és el cim de la seva literatura, combinació perfecta d'estil i contingut". Cal ressaltar que Castells és una autora bastant més jove que els esmentats al principi per Castillo. "El problema no és citar cinc obres, sinó que se'n podrien citar cinquanta", s'excusa per saltar-se la norma de cenyir-se a cinc obres, alhora que reclama poder fer la mateixa operació centrada en la poesia.

ANNA BALLBONA

L'escriptora i periodista Anna Ballbona, col·laboradora entre més d'aquesta revista, obri el foc amb una confessió ben honesta: "Aquesta tria la faig a partir d'un itinerari personal de lectures que ha seguit uns camins i no uns altres (per temps, per circumstàncies) i com a tal, inevitablement, no ho pot abastar tot, tinc un bon grapat d'autors pendents del segle XXI".

La seua llista, que té paral·lelismes amb la d'Ollé, s'obri amb *L'art de portar gavardina* (Quaderns Crema, 2018) de **Sergi Pàmies**. En aquest recull de relats, "l'autor depura els trets que ja li coneixiem i hi suma reflexions sòlides sobre les ferides del pas del temps". Continua amb *Mis-*

→ *màquina d'espavilar ocells de nit* de **Jordi Lara**, “un llibre intens, de vegades tendre i melangiós. Una mescla única de ficció, evocació autobiogràfica i assaig cultural, escrita en una llengua transparent, amb una adjectivació que rivalitzaria amb la del mateix Josep Pla”.

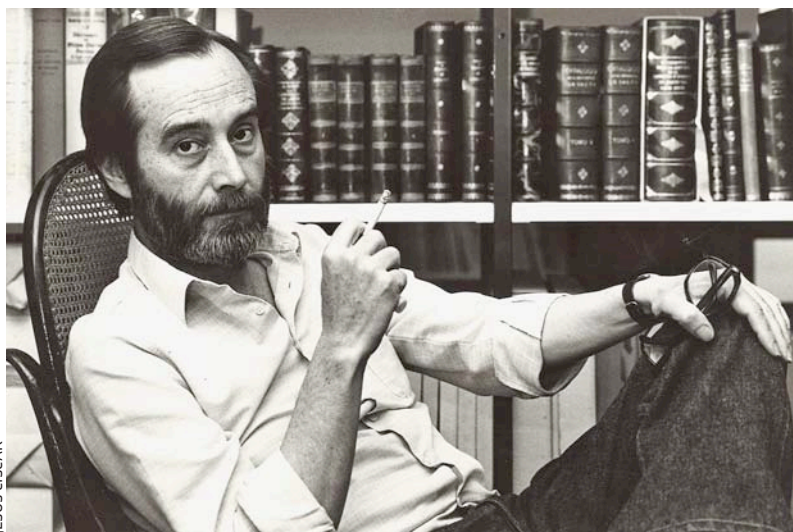
PERE ANTONI PONS

L'escriptor, col·laborador d'EL TEMPS i crític del diari *Ara*, entre més, també qüestiona amb arguments la filosofia de l'encomanda: “Escollir només cinc obres del que portem de segle XXI és injust i

A sota, dues generacions diferents però unides pel respecte crític: Josep Palàcios i Jordi Puntí.

SK

JESÚS CÍSCAR

impossible. Per facilitar-me la feina, només he triat obres d'autors veterans o ja morts”, assegura. I cita a continuació *El cor del senglar* (Proa, 2000), de **Baltasar Porcel** (Andratx, Mallorca, 1937 – Barcelona, 2009). “Culminació i síntesi del Cicle d'Andratx, té tots els trets de l'autor: el vitalisme individualista, la prosa abarrocada i trepidant, i un sentit aventurer i indagador de l'existència”. La següent invocació és *Purgatori* (Proa, 2002), de **Joan Francesc Mira** (València, 1939). “Pedra angular de la Trilogia de València, és un retrat lúcida i amarg de la societat valenciana. El protagonista encarna l'home occidental modern que, pel que sap, hauria de conèixer el món en què viu, però està perplex”.

Pons farà la primera però no l'única al·lusió en aquest reportatge a *Els jugadors de whist* (Empúries, 2009) de **Vicenç Pagès Jordà** (Figueres, Alt Empordà, 1963), “artefacte postmodern que té audàcia formal, humor i intel·ligència a dojo”. Pons també anota *La mort i la pluja* (Proa, 2007), de **Guillem Frontera** (Ariany, Mallorca, 1945), “recull de relats que, amb una impressionant capacitat evocadora i un llenguatge poètic ric i precís, recrea la vida d'un poble del Pla de Mallorca abans del boom del turisme”. Per cloure, afegeix *Trèmolo* (Empúries, 2015), de **Biel Mesquida** (Castelló de la Plana, 1947), “ordit d'històries d'ara en què l'autor mostra el seu caràcter avantgardista i alhora clàssic. Llenguatge preciosista i emocions intenses”.

ALFRED MONDRIA

El crític del suplement postdata de *Levante-EMV* i del digital *Trapezi*, Alfred Mondria, també adverteix que “confeccionar una llista d'autors per a un possible cànon de l'inici del segle XXI és un exercici temptador i alhora arriscat, on l'única certa és que cada cert temps canviaries l'ordre i els candidats del pòdium”. Posats a la feina, tanmateix, Mondria opta pels noms més que per les obres concretes, els esmentats **Quim Monzó** i **Vicenç Pagès** més un autor que serà recurrent a partir d'ara, **Jaume Cabré** (Barcelona, 1947). També cita **Valentí Puig** (Palma, 1949) i una referència femenina, la de **Núria Cadenes** (Barcelona, 1970).

Aquestes són les justificacions. “Tot i que la seua obra narrativa se situa majoritàriament en el segle anterior, els relats de Monzó configuren un món de personatges empresonats entre la caricatura i el drama, situacions grotesques que revelen les contradiccions i absurditats que guien bona part dels actes humans, on l'estil i l'humor incandescent són els veritables protagonistes”. Altra ment, “les novel·les de Cabré recorren etapes funestes de la història que prolonguen les seues ombres fins a l'actualitat, amb un desplegament ambiciós de personatges i jocs temporals”. “Una societat erosionada, amb valors amenaçats pels bàrbars moderns, és el paisatge apocalíptic que

trobem en Puig, una obra narrativa que concedeix un protagonisme destacat al combat d'idees, amb retrats humans precisos i inclements", diu de l'autor mallorquí. De Pagès ressalta "l'experimentalisme amb el llenguatge i la inclusió de referències musicals, publicitàries o de la iconografia moderna, la literatura com un repte transgressor i festiu". "L'atracció per la foscor, el drama rural i els desafiaments tècnics i lingüístics són l'estímul creatiu de Núria Cadenes, que amb *El banquer* (Edicions de 1984, 2013) demostrà per on pot anar en el futur la seua aposta narrativa".

ENRIC BALAGUER

El professor i crític Enric Balaguer adverteix que, si es tractara d'una tria en funció de trajectòries, apel·laria a noms com Quim Monzó, Joan Francesc Mira, Francesc Serés, Josep Lozano o Francesc Bodí. Tanmateix, entenen l'encàrrec com una tria d'obres —així era, de fet— assenyalen en primer lloc *Animals tristos*, (Empúries, 2002), de **Jordi Puntí** (Manlleu, Osona, 1967). La raó: "Escenifica les relacions humanes i sentimentals —amb una escriptura imaginativa— de manera molt plàstica, de manera que explica el desconcert emotiu de la nostra època".

Balaguer també reivindica una obra de **Najat el Hachmi** (Nador, Marroc, 1979), *L'últim patriarca*, 2008, "un relat —des de la cadència de la frase fins a la trama— admirablement construït que dona compte del xoc de cultures i les dificultats d'integració en la d'acollida". I hi afegeix un clàssic modern d'**Albert Sánchez Piñol** (Barcelona, 1965) *La pell freda* (La Campana, 2002), en tant que "una al·legoria reeixida que ens fa entendre unes realitats sense explicar-nos-les".

Alguns d'aquests autors apareixeran més vegades en aquest reportatge, com ara **Manuel Baixauli** (Sueca, 1953). Balaguer —no serà l'únic— posa l'accent significativament en la novel·la més recent, *La cinquena planta* (Proa, 2014), i no en el llibre que el va consagrar, *L'home manuscrit*. L'argument és que *La cinquena planta* "ens porta de la mà, amb una tècnica al·lusiva, per fer-nos participar d'un coneixement de l'ésser humà amb components irreductibles". L'estudiós alacantí tampoc no serà l'únic a anomenar **Jaume Cabré** ni a posar en valor, per sobre de *Jo confesso*, *Les veus del Pamano* (Proa, 2004), una novel·la que "dona compte, des de dins, de la memòria històrica i la manipulació d'aquesta. Escriure és mostrar i mostrar la manera de pensar les coses".

MARINA PORRAS

Marina Porras (*La Llança*), la crítica més jove que participa en la tria, sent com en altres casos la saludable necessitat de sincerar-se: "Jo confes-

UN FUTUR CLÀSSIC. Amb una important reiteració, els crítics consultats assenyalen *Els jugadors de whist*, de Vicenç Pagès, com una de les obres clau de les darreres dècades.

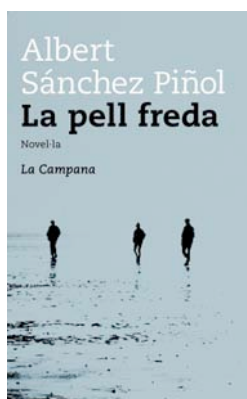
PRATS I CAMPS

so que no vaig començar a llegir amb una mica de criteri fins a finals de la primera dècada dels 2000. Poso l'edat com a excusa, però penso que si tingués 10 anys més em costaria igualment trobar aquest canó, i em sembla que això no és gaire bona notícia", alerta. Amb tot, "he triat cinc lectures que tinc molt presents quan penso en la meua experiència de lectura de narrativa catalana d'aquests anys. Són cinc llibres de finals de la primera dècada dels 2000 i principis de la segona, i són gairebé consecutius".

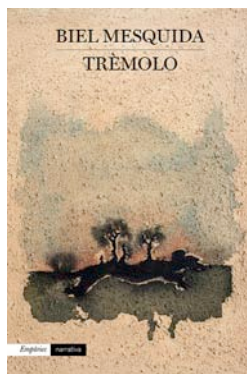
Així, opta per una obra recurrent, *Els jugadors de whist*, de **Vicenç Pagès** ("em va ensenyar la importància de saber des d'on expliques una història"), i també cita **Jordi Puntí**, però per fixar-se en la novel·la *Maletes perdudes* (Empúries, 2010). En ella "vaig descobrir l'instint fabulador (copyright de Joan Ferraté) d'un escriptor que sempre s'ha preocupat per la poca distància que separa la realitat de la ficció". Porras és l'única a reivindicar una novel·la que va tenir un gran impacte, *Primavera, estiu, etcètera* (La Magrana, 2011), de **Marta Rojals** (la Palma d'Ebre, 1975), llibre que "em va ensenyar què significava fer una bona novel·la generacional". Així mateix, convoca la bonica prosa poètica de *Llefre de tu* (Club Editor, 2012) de **Biel Mesquida**, perquè "vaig entendre millor els límits de què entenem com a narrativa". I conclou amb un altre vers solt, *Els nois* (L'Altra Editorial, 2014), de **Toni Sala** (Sant Feliu de Guíxols, Baix Empordà, 1969). El motiu: "Hi vaig reconèixer totes les virtuts d'un escriptor amb talent i ambició".

PONÇ PUIGDEVALL

L'escriptor i crític d'*El País* Ponç Puigdevall és un dels que repara en la publicació en aquest segle de l'expansiva *La imatge* (Publicacions de la Universitat de València, 2013), d'un clàssic viu com **Josep Palàcios**, "una obra orquestrada sobre el llenguatge →

La pell freda, d'Albert Sánchez Piñol, també figura entre les tries, així com un llibre molt més recent de Biel Mesquida, *Trèmol*.

→ ge i la pròpia escriptura, sobre la soledat i sobre la mort, i que en tot moment proporciona la sensació d'estar trepitjant un recinte sagrat on s'amaga el cor de la literatura”

De **Julià de Jòdar** assenyala la trilogia *L'atzar i les ombres* (1997-2006): “La narració en tres volums de l'aprenentatge moral que ha de seguir el protagonista per convertir-se en escriptor i, com un ritual contra la desmemòria, recrear literàriament la realitat que ha conegut. La pràctica de la novel·la esdevé una teoria sobre el novel·lar que, a la fi, es revela com l'art de viure”.

Puigdevall és un altre defensor de **Vicenç Pagès i Els jugadors de whist**: “Postmodernitat sense que la metaliteratura vagi renyida amb els temes clàssics de la literatura: l'educació sentimental, la recerca del temps passat, les il·lusions perdudes”. I introdueix en la tria **Imma Monsó** (Lleida, 1959) i *Tot un caràcter* (La Magrana, 2001), “una anàlisi depurada de la fredor incendiària de la neurosi, construïda com si fos un vodevil metafísic”. Finalment, invoca **Jordi Cussà** (Berga, Berguedà (1961) i la seua obra *La serp* (Columna, 2001), “una falsa novel·la històrica que és un homenatge arravatat a l'escriptura, la lectura i les arrels familiars”.

BAIXAULI PUJA A LA

CINQUENA PLANTA. Els crítics valoren *La cinquena planta* de Manuel Baixauli com el cim de la seua narrativa per sobre de l'obra que el va donar a conèixer, *L'home manuscrit*.

JOAN JOSEP ISERN

L'escriptor, professor i crític en nombroses publicacions, **Joan Josep Isern** obri el foc amb una obra que hom suposaria canònica (ja estem veient que no ho és tant, a criteri dels nostres crítics) com *Jo confesso* (Proa, 2011). Isern és contundent: “La tria de l'obra de Cabré fa honor a una novel·la monumental que el consagra, ras i curt, com el millor narrador actual en llengua catalana”. Com a segona opció, Isern opta per **Manuel Baixauli**, però agrupa com un bloc *L'home manuscrit* (Proa

i Moll, 2007) amb la ja assenyada **La cinquena planta**. “A *L'home manuscrit*, Baixauli va demostrar ser posseïdor d'un imaginari personal molt suggeridor que es va confirmar set anys després amb una altra novel·la per al cànon”.

Màrius Serra (Barcelona, 1963) té una primera al·lusió gràcies a Isern per **Quiet** (Empúries, 2008): “Que un escriptor d'ampli espectre temàtic i estilístic com és Màrius Serra sigui capaç de compondre una obra tan especial com *Quiet*, inspirada per la greu discapacitat del seu fill, demostra el seu domini d'aquella dimensió de la literatura que la fa tan necessària: la capacitat d'emocionar el lector, de posar-lo en línia directa amb el centre de la sensibilitat de l'autor”. També assenyala el desaparegut **Miquel Pairoli** (Quart, Gironès, 1955 - 2011) i l'obra **Octubre** (Acontravent, 2010), un diari que és “un magnífic exemple de talent, contenciós i saviesa que ens fa lamentar encara més la prematura mort del seu autor”.

Per tancar, és un altre dels valedors de les **Maletes perdudes** de **Jordi Punzi**: “La proposta reuneix tots els requisits de qualitat, rigor, originalitat —combinats amb amenitat i interès— i demostra que estem davant d'un dels nostres autors amb més projecció de futur”.

SIMONA ŠKRABEC

L'escriptora i crítica d'origen eslovè Simona Škrabec introdueix un criteri interessant: “Pel que fa a la meua tria del XXI, m'he basat en els autors més traduïts. Al país tenim actualment unes 2.800 pòmies en actiu. Més aviat pocs d'aquest nodrit grup tindran la possibilitat de participar mai en la literatura universal. El prisma de la traducció permet copsar la cruesa, i també l'atzar, dels sedassos del procés de consolidació”, argumenta.

“Començo amb **Animals tristos** de **Jordi Punzi** i continuo amb **Les veus del Pamano** de **Jaume Cabré**. Constató que les traduccions mantenen a la portada la fotografia de l'escola pirenaica com a llibre original, cosa que apunta cap a la creixent uniformització del mercat internacional”, argumenta. El 2005, **Maria Barbal** va publicar **País íntim** (Columna), que té poques traduccions. El tòpic d'una societat arcaica de *Pedra de tartera* s'ha pogut fer lloc als escenaris internacionals, però no pas la vida quotidiana, com si s'esperés encara un deix d'exotisme”, prossegueix. Mentrestant, de Quim Monzó tria **Mil cretins** (Quaderns Crema, 2007), “per demostrar de nou que la novel·la, tanmateix, no ho és tot. Hauríem de saber valorar el conte com un reflex de les incerteses de la realitat actual”, diu, per arribar, com uns altres dels seus col·legues, als **Contes russos** de **Francesc Serés**. “Els autors que he triat poden fer transparent el dogma i il·luminar des de dins com construïm i desconstruïm les il·lusions. Gràcies a això,

jo encara puc creure que la literatura és una font de coneixement”, conclou.

ANNA CARRERAS

L'escriptora i crítica Anna Carreras fa, de llarg, la tria més heterodoxa i generacional. Obri amb *La fam invisible* (Columna, 2018) del cantant de Love of Lesbian **Santi Balmes** (Barcelona, 1970), “per ser la millor novel·la sobre la identitat contemporània a través d’un viatge a la pròpia ciutat interna, amb un llenguatge d’intel·ligència promiscua, i un gran sentit de l’amor a l’humor”. Com a segona opció, apunta *Picadura de Barcelona* (Edicions Sidillà, 2014), d'**Adrià Pujol** (Begur, Baix Empordà), “per ser la novel·la riu que pareix un llenguatge nou a força de destil·lar-ne molts representant un colossal repertori de nivells i registres”.

Carreras continua amb *Els ocells* (Empúries, 2016) de **Víctor García Tur** (Barcelona, 1981): “A través d’un humor multicolor, l’autor edifica un diccionari rural nascut en un món perdut de paraules. La reflexió metalingüística sobre la poètica de la traducció apropa la novel·la a la bellesa lèxica de Víctor Català”.

La tria següent és *Perímetre* (Catedral, 2016) de **Jair Domínguez** (Barcelona, 1980) “per fer verssemblant la distopia d’un món emmalaltit que tanca caixa per desgast. L’autor dissenya escenes amb Nabokov i Saint Exupéry a la coctelera, un oasi de realisme màgic enmig de la sordidesa del trajecte”. Aquesta escriptora i crítica nascuda a Barcelona el 1977 acaba el recorregut amb una autocitació, *Encén el llum* (LaBreu, 2017), de la mateixa Carreras, “per haver aconseguit que l’erotisme català deixés de parlar de cogombres i petxines d’una punyetera vegada”, diu amb sornegueria.

FRANCESC CALAFAT

“Tota tria és sagnant. No hi ha tots els que són valuosos per a mi, però els que hi ha ho són”,

anota d’entrada el crític Francesc Calafat, una de les veus més respectades al País Valencià. *Jo confesso* (Proa, 2011) de **Jaume Cabré** obri la tria. “No és tan equilibrada com *Les veus de Pamano*, i presenta excessos o imperfeccions, però el lector hi troba en estat de gràcia tota l’excel·lència narrativa de l’autor que li permet lligar en un mateix fil narratiu una babel europea que travessa els temps i els espais i els integra amb una naturalitat enlluernadora”, argumenta.

Calafat és l’únic que cita una obra important d’**Emili Teixidor** (Roda de Ter, Osona, 1932), *Pa negre* (Columna, 2003). “Les ironies de la cultura fan que una pel·lícula de bona pasta, basada en la novel·la, distorsione i reduïska el sentit profund de la novel·la. A través de la mirada i evolució de l’infant observem la transformació de la vida promoguda pel franquisme, mentre dibuixa amb prosa meravellosa els paisatges físics i mentals i els abismes que es generen en situacions tràgiques”.

Imma Monsó, esmentada adés, ho és ara per *Un home de paraula*, (La Magrana, 2006). “La seua força rau a presentar el dolor de la pèrdua des d’un prisma inhabitual. La història alterna una història d’amor i una crònica del dol. Fondària psicològica i dissecció sense contemplacions del que analitza es combinen amb una ironia que fa que la catarsi siga ‘natural’, fins i tot estimulants gràcies a la complicitat de la relació sentimental”.

De **Manuel Baixauli**, Calafat opta també per *La cinquena planta*, “un univers confluït d’imatges i històries bellugadisses que et duen a àmbits poc transitats”. I fa l’únic esment a **Joan Benesiu** (Beneixama, Alt Vinalopó, 1971) i el seu *Gegants de gel* (Edicions del Periscopi, 2015). “Una confluència de narració, crònica de viatge, biografies fictícies, somnis, passatges assagístics d’un vernís filosòfic, relat policíac, combinat amb material fotogràfic. Tot plegat, el tràfic de referències és tant fecund que esdevé un cant al llenguatge, ja que representa el seu triomf davant de la descomposició progressiva del món, que tant obsedeix el narrador”. →

Una de les tries joves, *Els ocells*, de Víctor García Tur.

www.lacomarcal.com

Centre concertat · Picassent · Tel. 96 123 19 33

Educació Infantil · Primària · Secundària

la Comarcal la nostra escola

matricula't

Facebook icon, Twitter icon, QR code

LA IMPORTÀNCIA DE MONSÓ & MONZÓ.

Més enllà de la similitud dels cognoms, que es presta al joc, són dos noms cabdals de la literatura catalana del segle XXI. A l'esquerra, la novel·lista lleidatana Imma Monsó. A la dreta, el narrador barceloní Quim Monzó.

→ **JOSEP MASSOT**

Una altra veu d'autoritat, el crític mallorquí Josep Massot, obre amb **Quim Monzó** i *Davant del Rei de Suècia* (Quaderns crema 2001), “la *nouvelle*, escrita des de la ironia de la ment delirant del narrador-protagonista, treu a escena tots els conflictes moderns del creador amb la ficció i amb el mitjà social en el qual escriu”. Massot és un altre reivindicador de *La imatge*, de **Josep Pàlacios**, “l'autor més secret, l'home manuscrit. L'escriptura que explora els límits de l'abisme existencial i del llenguatge”.

Jaume Cabré apareix en aquesta tria però també amb *Les veus del Pamanó*, “la novel·lística que indaga els efectes d'una tragèdia històrica, aquelles històries que contenen la Història millor que els llibres d'Història i que diuen allò que no volem saber de nosaltres”. La selecció de Massot acaba amb dues obres recents, l'adés esmentada *El navegant*, de **Joan-Lluís Lluís** (“plaer de l'aventura i metàfora de la dominació i d'estima a la llengua devastada”), més una de les sensacions de la temporada passada, *Permagel* (Club Editor, 2018), d'**Eva Baltasar** (Barcelona, 1978). “Bona part de les darreres novetats més innovadores venen signades per escriptors que estan canviant d'arrel els patrons masculins de la ficció”, s'explica Massot.

Gegants de gel, de Benesiu, és una de les obres recents citades.

CARLES CABRERA

El també mallorquí Carles Cabrera, professor i crític literari en diverses publicacions, també reivindica *El cor del senglar*, “una de les darreres novel·les que ens llegiria **Baltasar Porcel**, que retorna a Mallorca en aquesta obra amb personatges històrics com Villalonga, Cela o March”. Com a segona opció, “la trilogia fantàstica d'**Albert Sánchez Piñol** està constituïda per *La pell freda*, *Pandora al Congo* (La Campana, 2013) i una tercera novel·la que encara no ha sortit. Aquí ens inclinarem per la primera, una de les novel·les de ciència-ficció que més ha impactat en el que duim de segle”.

A continuació, una nova reivindicació *cabreriana*: “El temps que es manté vigent el corollari que la darrera novel·la de **Jaume Cabré** és la millor que ha escrit dura fins que publica la següent. És el que succeï arran de la irrupció de *Les veus del Pamanó* fins que el 2011 s'estampava *Jo confesso*. És l'estil i la senzillesa el que fa inconfusible la

narrativa cabreriana”. I clou la tria amb l'esment a **Melcior Comes** (sa Pobla, 1980) i una de les obres importants dels darrers temps. “L'he conegut i n'he seguit la trajectòria. S'ha erigit amb premis i fins i tot ha tret obres menors, però sempre havia estat convençut que encara era capaç d'oferir-nos quelcom de més potent. La publicació de *Sobre la terra impura* (Proa, 2018), la novel·la més nord-americana de Comes, no ha fet altra cosa que confirmar les meves sospites”.

ARANTXA BEA

Tanquem les aportacions amb la valenciana Arantxa Bea, qui adverteix que els títols triats “són representatius de les meues lectures, no pretenen ser els més representatius ni els més destacats del segle XXI, sinó que només parlen del meu recorregut com a lectora. Obres, en tot cas, que puc defensar”. Així i tot, els tres primers autors escollits connecten amb l'esperit general. Bea, de fet, obri el foc amb **Vicenç Pagès**, bé que amb una obra no citada anteriorment, *Exorcismes* (Empúries, 2018). “Tot i que, estrictament, no és una obra del segle XXI, perquè aplega contes publicats en la dècada dels noranta del segle passat, *Exorcismes* és una antologia que mostra l'humor constant i sofisticat de Pagès i la varietat de registres —jocs de llenguatge i de gèneres, paròdies i homenatges— que l'autor és capaç d'abastar”.

En el cas de **Sergi Pàmies**, la valenciana sí que es fixa en una obra de consens, *L'art de portar*

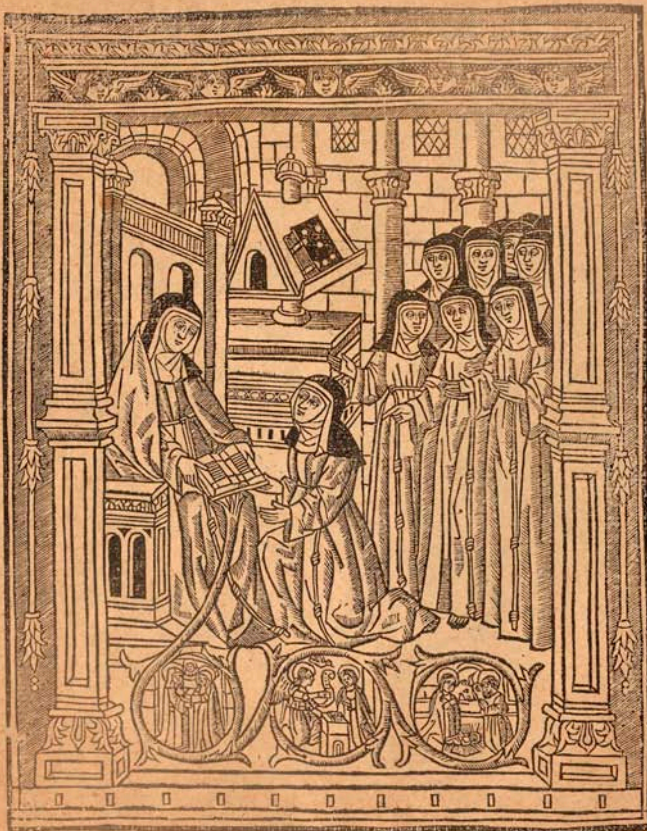

EFE

gavardina, que “evidencia la valentia i l’encert de l’autor de canviar de camí i explorar noves vies —les relacions amb el pare, la mare, els fills i l’ex dona—, quan ja tenia un tipus d’escriptura massa apamat”. Bea també cita **Imma Monsó**, però ací, de nou, apel·la a una obra diferent, *L’aniversari* (Columna, 2016). “Potser alguns la qualificarien d’obra menor, però *L’aniversari* és un thriller que es mou hàbilment en els límits entre la mentida i la veritat, realitat i ficció, amb uns personatges entranyables i amb la remor de la grandiosa *Moby Dick* de fons”.

Com a aportacions no esmentades, recomana *Matar de Gaulle* (Empúries, 2014), de l’autor de la Catalunya Nord **Joan Daniel Bezsonoff** (Perpinyà, 1963), “un bigarrat tapís de la societat algeriana immediatament anterior a la independència en què l’autor combina amb eficàcia un to més fred, neutre, que recorda el reportatge documental”.

Per acabar, fa esment a *He tornat a jugar amb la mare i se m’ha espatllat* (Cruïlla, 2010), de **Miquel Obiols** (Roda de Ter, Osona, 1945), llibre que “manté l’esperit lúdic —i entremaliat— dels grans títols de l’autor, com *Ai, Filomena, Filomena!* i *Altres contes* o *El tigre de Mary Plexiglàs*”. ●

cvc.gva.es

CONSELL VALENCIÀ DE CULTURA
23 D'ABRIL
DIA DEL LLIBRE.

“Jo sóc volonter
faedora d’un altre llibre
que serà com una lletra
a so de batalla”

Sor Isabel de Villena